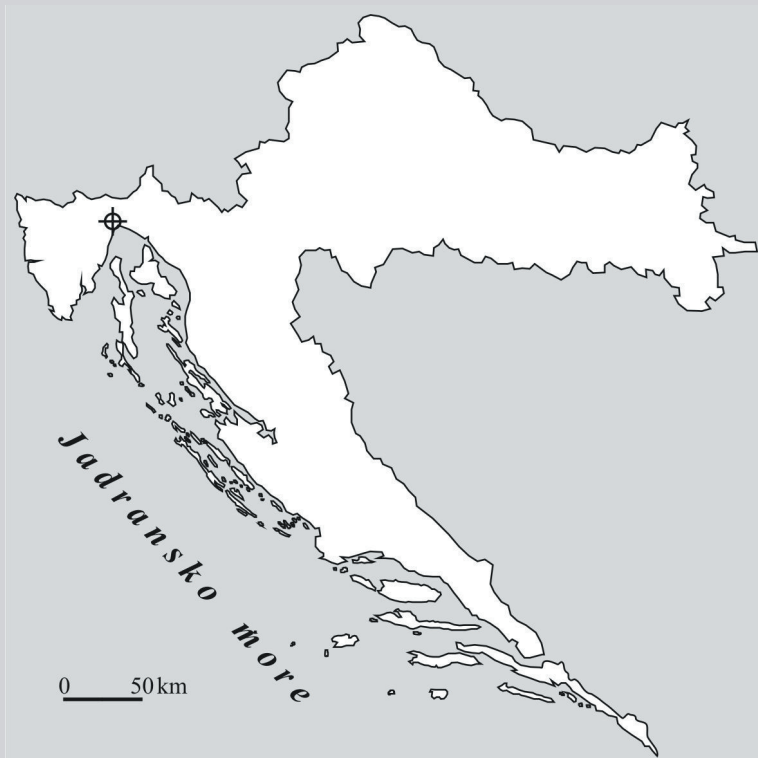

JAMA K'UČKA (-195 m)

PIŠE: Ivan Glavaš
 Speleološka udruga "Spelunka"
 Opatija

10

Ovaj improvizirani članak rezultat je psihičkog terora glavnog urednika časopisa koji upravo listate prema autoru teksta koji upravo čitate.

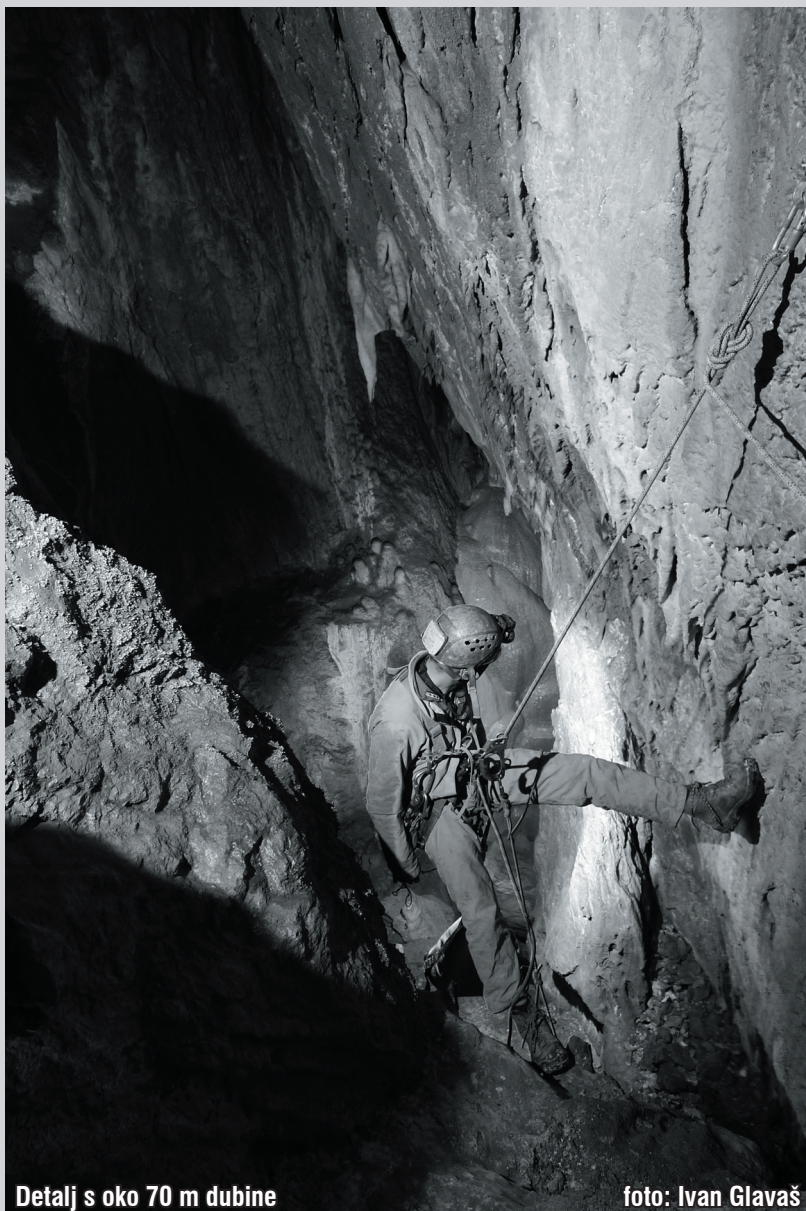
Ovaj improvizirani članak nije trebao biti improviziran i nije trebao izaći u ovom broju Subterranee, nego tek u sljedećem. No dogodilo se da je nečiji članak izostao i valjalo je popuniti prazninu, pa makar i nečim poput ovoga. Jadni svi!

Stoga ću pokušati opisati okolnosti pronalaska i tijekom istraživanja K' Učke, trenutačno najdublje jame na masivu Učke. Volio bih pisati ozbiljan članak o jami s vodenim tokovima i teoretizirati o smjerovima vode, zračnim strujanjima i njihovu značenju, o kilometrima kanala, razvedenoj jami sa svim svojim perspektivama koje vode u svim smjerovima itd. Nažalost, navedene karakteristike nemaju ama baš nikakve veze s jamom o kojoj pišem.

Ime neću posebno obrazlagati, mogu samo reći da u narodu nije poznata pa joj je ime dodijelio jedini narod koji za nju zna – „narod“ speleologa. Počnimo.

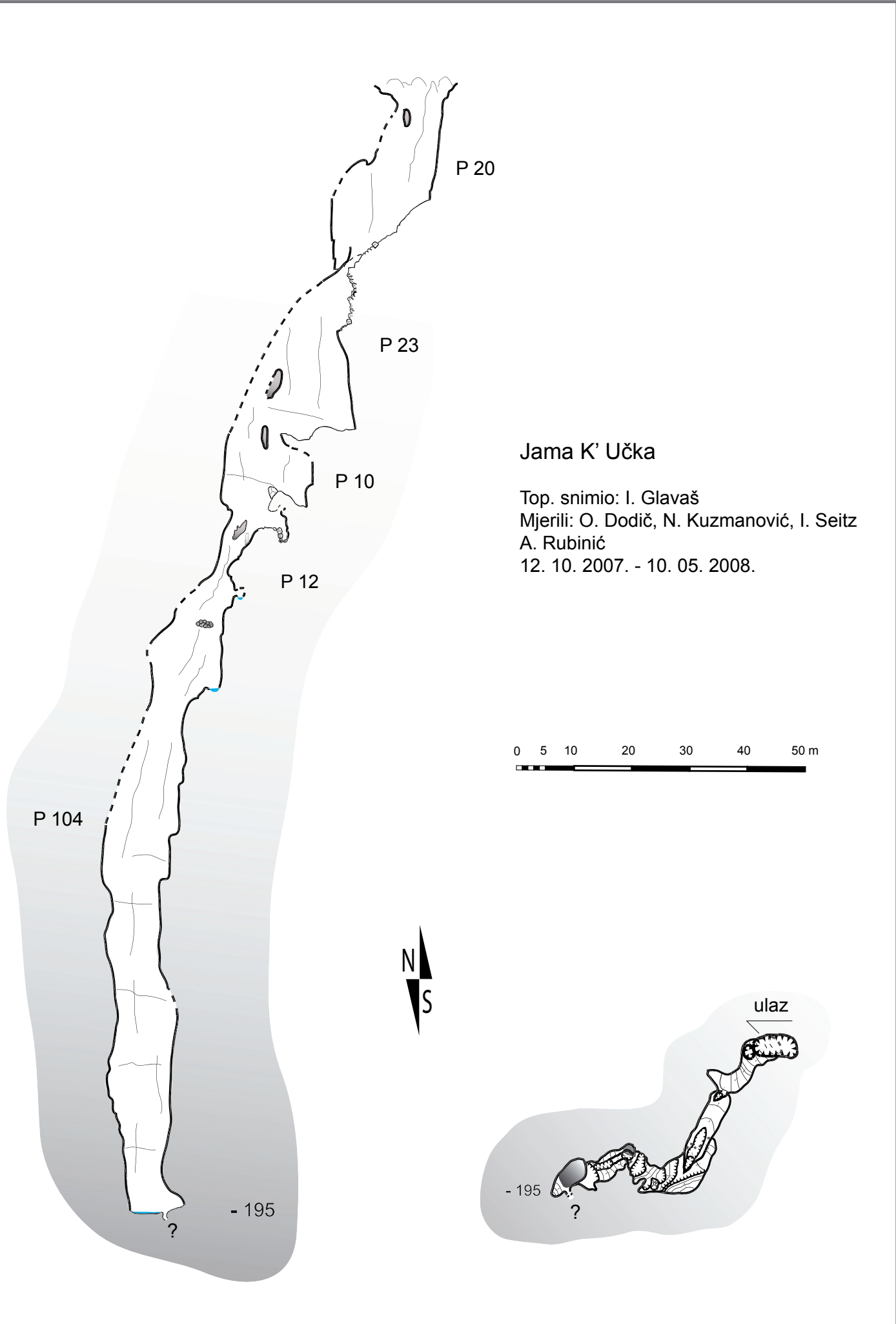
Sjedili smo u domu pod Sv. Jurom na Biokovu kada su nam u goste dolazili Jana i Marko iz HBSD-a (iako većina zna, ipak: Hrvatsko biospeleološko društvo). Bilo je to sredinom rujna 2007. godine i istraživali smo jamu Biokovku. Ima li to neke bitne veze s Učkom? Zapravo i nema... no oni su dolazili na Biokovo upravo s Učke i rekli nam kako su tri članice HBSD-a u potrazi za Topolskom peći slučajno pronašle jamski otvor na području oko vrha Jazvina. Jama se nalazi 100 m sjeverno od istoga, odnosno 840 m sjeveroistočno od vrha Plasa na visini od oko 1085 m n. v. Radi se o vršnom dijelu masiva Učke, na kojemu ima manje speleoloških pojava nego na drugim terenima Parka koje smo do tada obradili.

Kuzmi (svojedobno poznat kao Nenad Kuzmanović) čini

Detalj s oko 70 m dubine

foto: Ivan Glavaš

se nemogućim da je netko pronašao jamu na spomenutom terenu. Naime, on je vrlo dobro „pročešljao“ taj teren, kao i mnoge druge kvadratne kilometre na području Učke, Čićarije pa i šire. No, dragi moj Kuzma, događa se.

Iako nam je pozicija jame zvučala zanimljivo, s obzirom na to da smo do tada obradili 175 objekata na području Parka te još stotinjak obišli, nismo gajili velike nade da će se raditi o nekom važnijem objektu. Naime, svi poznati objekti nisu bitnijih dimenzija. Osim ... dakako kaverne uz tunel Učku, izvor inspiracije naših istraživanja. Nebrojeno smo puta tražili nove objekte, kopali, klesali, minirali i sl. u već poznatim jamama ne bi li negdje pronašli prolaz koji bi nas s površine odveo u veličanstvenu kavernu. Svi dosadašnji pokušaji zaustavljeni su ne baš duboko ispod površine...

Svejedno, informacija o jami na navedenom području pobudila je naše zanimanje i čim smo se vratili s Biokova, otišao sam u potragu. Opis lokacije poslala mi je Martina Pavlek, jedna od pronalazačica jame; bio je kratak i jasan pa sam je pronašao odmah. Jamu, ne Martinu! Nakon nekoliko dana slijedi prvo spuštanje: ulazni dio jame sastoji se od vertikale dubine 18 m koja se nastavlja strmim siparom još 12 m u dubinu i 17 m u duljinu. Pred kraj sipara s lijeve se strane nazire nizak odvojak zatrpan

kamenim blokovima. Nekoliko neuspješnih pokušaja bacanja kamenčića kroz blokove – ne bi li se utvrdio eventualni nastavak jame – samo su Špaletu (svojedobno Ozren Dodič) predstavljale izazov u smislu da je uporno nastavljao s navedenom radnjom ... što se u konačnici pokazalo isplativim: jedan kamenčić napokon prolazi u nepoznat vertikalni prostor većih dimenzija, što nas jako veseli.

U sljedeća tri navrata intenzivno se radi na usitnjavanju i pomicanju blokova (bravo za Špaleta i Ivicu Seitza – Seju) te se nakon nekoliko „oslobođenih“ metara nailazi na usku pukotinu kojom se ulazi u novu vertikalu.

Jedne se nedjelje okuplja šarolika ekipa iz SU Spelunke i SU Estavele koja nakon još jednoga proširenog suženja istražuje nekoliko vertikala i stiže do stotinjak metara dubine gdje ostaju bez užeta, a za koje nikomu nije ni palo na pamet uzeti ga više jer se takvu iznenađenju nitko nije ni nadao, tamo, na Učki (suviše smo puta na istraživanja u dobroj vjeri sa sobom nosili veće količine užeta i druge opreme, a ako ćemo tim nepotrebnim tegljenjima pokušati naći pozitivnu stranu, služili su nam kao solidan kondicijski trening). Do tog trena, naravno. Nakon te akcije snovi o velikoj jami na Učki ponovno su nama ovladali, a svaki dan do sljedećeg vikenda trajao je predugo. Tako smo, usred tjedna, nakon posla krenuli

u jamu sa željom da potrošimo bar još 200 m užeta tako da za vikend stignemo još dalje i dalje.

... Zaboravih, prije te akcije malo sam gledao geološku kartu. Koliko god sam u tome laik, uspio sam razabrati da bi se na nekih 200 m dubine mogao nalaziti sloj fliša. U našoj optimističnoj mašti to je moglo značiti da se na toj koti nalaze horizontalni kanali s vodenim tokom koji bi mogao teći, ma evo ... baš prema famoznoj kaverni!

I doista, spustismo se na 195 m dubine upravo na fliš! Taj se dio priče ostvario. No tu svaka sličnost s našom maštom prestaje. Na dnu se nalazi jezerce iz kojeg se voda gubi u rupu manjeg promjera na kontaktu blata i stijene. Kopanjem je moguće dobro se isprljati, khm, ovaj, htio sam reći da postoji mogućnost za daljnje napredovanje, ali valja se potruditi.

Jama je koljenastog tipa, sastoji se od vertikalnih skokova (redom: 20; 23; 10; 12 i 104 m) koji se izmjenjuju s kraćim policama i kosinama. Zadnji skok od 104 m ima nekoliko polica malih dimenzija koje sačinjavaju sigaste kaskade. Jama se pruža u smjeru jugozapada. Na dubini od 90-ak m te postupno prema dnu jame skuplja se sve više vode cijednice koja se prelijeva niz vertikale i sigaste kaskade. Dno

Vertikala pronađena nakon prokopavanja prolaza na 30 m dubine

foto: Ivan Glavaš

je dimenzija 7 x 3 m. Za razliku od gornjih dijelova jame gdje su police sačinjene od kršja odnosno sige, trenutačno dno jame sačinjava sloj blata na kojemu se nalazi jezerce iz kojeg voda istječe u rupu manjeg promjera.

Trenutačno ne raspolazem točnim imenima

svih, stoga ću se ugrubo zahvaliti svim članovima SU Estavele i SU Spelunke koji su prisustvovali istraživanjima te dakako i članovima HBSD-a na pronalasku jame. Ali bez mukotrpnoga kopanja jama bi dijelila sudbinu mnogih drugih čije su dimenzije skromnijih razmjera zbog toga što im je dno ispunjeno kršjem i drugim sedimentima.

Rezultati istraživanja ove jame samo su izazov i motivacija za daljnja prokopavanja u mnogim drugim objektima iza čijih se „dna“, prema mojim uvjerenjima, nalaze još mnogi neistraženi prostori. U tome vjerojatno i leži ključ spajanja neke od jama s površine s famoznom kavernom.

Polica na 50 m dubine

foto: Ivan Glavaš

SUMMARY

K'UČKA PIT – THE DEEPEST PIT IN UČKA NATURE PARK

This short article describes an accidental finding and exploration of K'Učka pit, which is located on the top of the Učka mountain range in Učka Nature Park. The depth of 195 m was reached after some digging and scrabbling, making the pit the deepest speleological object on the range.